

ЗМІНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ

у зв'язку з майбутнім членством у Робочій групі з питань хабарництва ОЕСР

ПОЛІНА ЛИСЕНКО

заступник Директора Національного антикорупційного бюро України, входить до складу робочої групи з питань приєднання України до групи ОЕСР з питань хабарництва в міжнародних ділових операціях та займається питаннями реформування відповідальності юридичних осіб в Україні.

Огляд міжнародно-правової бази щодо кримінальної відповідальності юридичних осіб

- Конвенція ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних комерційних операціях
- Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією 1999 року
- Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року

Стаття **16** - Директива про боротьбу з корупцією

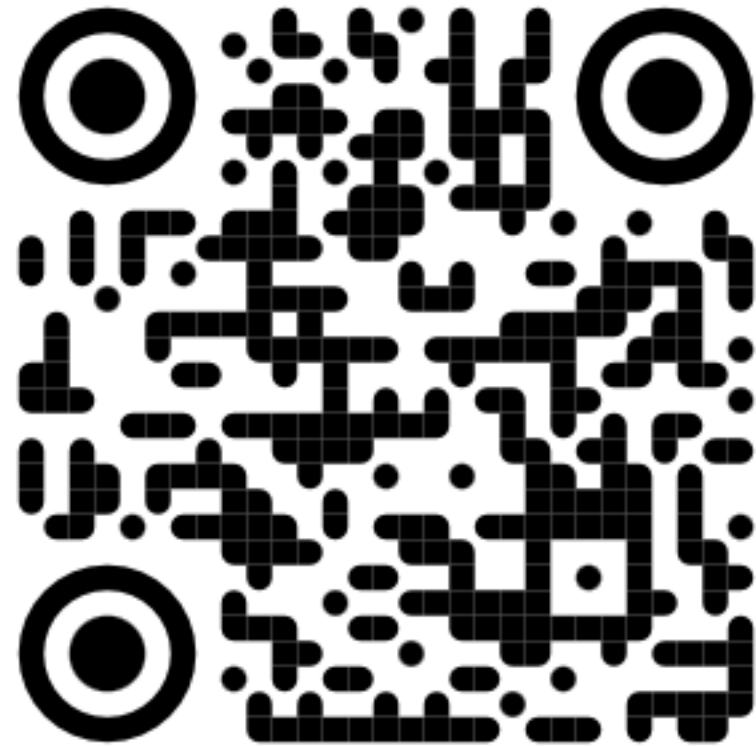
Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення можливості притягнення юридичних осіб до відповідальності за будь-які кримінальні правопорушення, вчинені в інтересах цих юридичних осіб будь-якою фізичною особою, яка діє індивідуально або в складі організаційної структури юридичної особи, а також займає керівну посаду.

Варіанти відповідальності Юридичних осіб за корупцію

Аналітичний звіт

"Відповідальність юридичних осіб
за підкуп іноземних посадових осіб"

Чинна законодавча база та досвід України

Починаючи з 2016

10

кримінальних проваджень, у яких відносно юридичної особи було подано клопотання про застосування заходів кримінально-правового характеру, але наразі немає жодного провадження, у якому б обвинувальний вирок набрав законної сили.

4

кримінальні провадження перебувають на стадії досудового розслідування.

Поточна реформа

корпоративної відповідальності

Передумови обрання запропонованого підходу

- Потреба в уніфікованому підході, який би відповідав позиції, яку займають інші країни, коли йдеться про відповідальність юридичних осіб;
- Необхідність захисту приватного сектору від ризиків застосування інструментів відповідальності юридичних осіб як інструменту тиску на бізнес.
- Необхідність забезпечення достатніх прав юридичної особи для її захисту. Фактично, юридичній особі надаються такі ж процесуальні права, як і підозрюваному у провадженні проти фізичної особи. І застосовується той самий стандарт доказування - за наявності розумних підстав для сумніву;
- Провадження в рамках кримінального судочинства вже має солідну базу і підкріплене практикою ефективного міжнародного співробітництва. Цей механізм викличе менше запитань щодо використання доказів, отриманих від інших компетентних органів.

Для імплементації Концепції необхідно внести зміни до:

КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- запровадження спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру за міжнародне хабарництво;
- зміна видів заходів кримінально-правового характеру (розширення фінансових та нефінансових санкцій, але видалення ліквідації ЮО).

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- розширення процесуальних можливостей представника ЮО у межах спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру;
- запровадження нового заходу забезпечення кримінального провадження - тимчасових обмежень для ЮО;
- особливості проведення досудового розслідування щодо ЮО;
- особливості застосування механізму угод до ЮО;
- окремий судовий розгляд питання про застосування заходів кримінально-правового характеру до ЮО.

ІНШІ ЗАКОНИ

ЗУ “Про запобігання корупції” - регламентація процедури зовнішнього комплаєнсу для ЮО;

ЗУ “Про публічні закупівлі”, ЗУ “Про ліцензування господарської діяльності”, Кодекс України про надра, ЗУ «Про ДПП», ЗУ «Про рекламу» та інші – приведення у відповідність з новими видами ЗКПХ.

САНКЦІЇ

До юридичних осіб судом можуть бути застосовані основні та (або) додаткові заходи кримінально-правового характеру.

Основними заходами є фінансові заходи кримінально-правового характеру, до яких відносяться:

- штраф;
- конфіскація майна.

Додаткові нефінансові заходи кримінально-правового характеру

- обмеження участі в державних закупівлях, тимчасова заборона на отримання будь-яких благ від держави та громади, тимчасове зупинення дії ліцензії;
- обмеження щодо отримання, продовження строку дії спеціального дозволу на користування надрами (у тому числі зупинення дії спеціального дозволу на користування надрами)
- обмеження на участь у приватизації, оренді державного та комунального майна, державно-приватному партнерстві;
- обмеження щодо участі у спільних підприємствах;
- обмеження щодо надання та отримання реклами та спонсорства;
- контроль за дотриманням вимог антикорупційного комплаєнсу.

Для імплементації Концепції необхідно внести зміни до:

КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- запровадження спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру за міжнародне хабарництво;
- зміна видів заходів кримінально-правового характеру (розширення фінансових та нефінансових санкцій, але видалення ліквідації ЮО).

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- розширення процесуальних можливостей представника ЮО у межах спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру;
- запровадження нового заходу забезпечення кримінального провадження - тимчасових обмежень для ЮО;
- особливості проведення досудового розслідування щодо ЮО;
- особливості застосування механізму угод до ЮО;
- окремий судовий розгляд питання про застосування заходів кримінально-правового характеру до ЮО.

ІНШІ ЗАКОНИ

ЗУ “Про запобігання корупції” - регламентація процедури зовнішнього комплаєнсу для ЮО;

ЗУ “Про публічні закупівлі”, ЗУ “Про ліцензування господарської діяльності”, Кодекс України про надра, ЗУ «Про ДПП», ЗУ «Про рекламу» та інші – приведення у відповідність з новими видами ЗКПХ.

Для імплементації Концепції необхідно внести зміни до:

КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- запровадження спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру за міжнародне хабарництво;
- зміна видів заходів кримінально-правового характеру (розширення фінансових та нефінансових санкцій, але видалення ліквідації ЮО).

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

- розширення процесуальних можливостей представника ЮО у межах спеціального порядку застосування заходів кримінально-правового характеру;
- запровадження нового заходу забезпечення кримінального провадження - тимчасових обмежень для ЮО;
- особливості проведення досудового розслідування щодо ЮО;
- особливості застосування механізму угод до ЮО;
- окремий судовий розгляд питання про застосування заходів кримінально-правового характеру до ЮО.

ІНШІ ЗАКОНИ

ЗУ “Про запобігання корупції” - регламентація процедури зовнішнього комплаєнсу для ЮО;

ЗУ “Про публічні закупівлі”, ЗУ “Про ліцензування господарської діяльності”, Кодекс України про надра, ЗУ «Про ДПП», ЗУ «Про рекламу» та інші – приведення у відповідність з новими видами ЗКПХ.

СТАДІЇ ЗАПРОПОНОВАНОЇ ПРОЦЕДУРИ

ПОЧАТОК РОЗСЛІДУВАННЯ

детективи Національного антикорупційного бюро України розпочинають розслідування за фактом можливого хабарництва на підставі інформації, отриманої від податкових, правоохоронних органів, ЗМІ, викривачів, повідомлень компетентних органів інших юрисдикцій

ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ

після отримання доказів, що підтверджують версію про причетність юридичної особи до хабарництва, детективи вносять відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про юридичну особу, щодо якої можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру.

ДОКАЗОВА БАЗА

формування в рамках досудового розслідування доказової бази щодо діяльності української юридичної особи, пов'язаної з фактом підкупу іноземця

1

2

3

4

ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ

за умови достатності доказів щодо діяльності української юридичної особи прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) матиме наступні можливості – закінчити досудове розслідування, запропонувати юридичній особі укласти угоду про визнання винуватості, звернутись до суду для притягнення до відповідальності у разі якщо підозрюваного не встановлено або особу не можна притягнути до відповідальності на поточному етапі

5

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Вищий антикорупційний суд (ВАКС) здійснюватиме правосуддя як суд першої та апеляційної інстанції у кримінальних провадженнях (окреме спеціальне провадження для юридичних осіб). На стадії судового розгляду сторони матимуть можливість укласти угоду про визнання винуватості. Відбудеться розгляд справи по суті, за результатами якого вирішуватиметься питання про наявність підстав для притягнення юридичної особи до відповідальності, в тому числі за іноземний підкуп.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!